

KATHARINA VESTRE

LINNEA VESTRE

VERTAALD DOOR
SIMON VAN DER GEEST

www.querido.nl

Deze vertaling is mede tot stand gekomen met financiële steun van NORLA.

Oorspronkelijke titel: *Dyrenes rekordbok* (2020, H. Aschehoug & Co, Oslo)

Copyright tekst © Katharina Vestre and Linnea Vestre

Copyright illustraties © Linnea Vestre

First published by H. Aschehoug & Co., 2020

Published in agreement with Oslo Literary Agency

Copyright vertaling © 2021 Simon van der Geest/ Em. Querido's Uitgeverij, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden.

Vormgeving Linnea Vestre

Vormgeving Nederlandse editie Irma Hornman

ISBN 978 90 451 2638 8 / NUR 210

HET DIERENRECORDBOEK

Op de wereld barst het van de fantastische dieren. Onderzoekers hebben al meer dan een miljoen verschillende diersoorten gevonden en beschreven. En nog steeds zijn er veel soorten onbekend. Ieder jaar ontdekken wij mensen duizenden nieuwe dieren. Soms diep in het bos, soms diep in de zee waar nog nooit een mens is geweest. Maar soms hoef je er niet eens de stad voor uit. Nog niet zo lang geleden vond iemand een totaal onbekende kikker midden in New York!

Dit boek is gemaakt door ons, twee zussen die heel graag lezen over al het raars dat er op onze planeet leeft. Katharina heeft biologie gestudeerd en veel geleerd over dieren, planten en de bouwstenen van de natuur. Nu doet ze onderzoek naar de kleine cellen waar ons lichaam uit is opgebouwd. Linnea is illustrator. Zij maakt tekeningen voor boeken. Bijvoorbeeld voor dit boek.

Het Grote Dierenrecordboek is onderverdeeld in verschillende thema's, zoals springen, slapen en scheten. Bij elk thema delen we wereldrecords uit en vertellen we allerlei leuke weetjes over dieren. Omdat ze voor de prijsuitreiking bijeen zijn gebracht, staan dieren die op totaal verschillende plekken leven in dit boek bij elkaar. Op de laatste bladzijdes vind je een lijst met alle diernamen, zodat je ze zelf kunt opzoeken en erachter kunt komen wat ze eten, waar ze leven en wat je verder ook maar zou willen weten. Helemaal achterin staat ook welke boeken en websites we hebben gebruikt om alles in dit boek uit te zoeken.

We hopen dat jij net zo blij wordt van het lezen over dieren als wij!
Welkom in *Het Dierenrecordboek*.

KATHARINA

LINNEA

BIOLOOG

ILLUSTRATOR

ZUSSEN

SNELHEID

WAT ZIJN DE SNELSTE DIEREN TER WERELD?

SNELST OP HET LAND

De jachtluipaard is het snelste landdier ter wereld.

Hij kan rennen met een snelheid van meer dan 100 kilometer per uur! Maar deze lenige kat kan die snelheid niet zo lang volhouden. Bij het jagen begint hij daarom altijd met het besluipen van zijn prooi. Pas als hij vlak bij zijn slachtoffer is, sprint hij naar voren. Binnen een minuut is het alweer voorbij. Dan is de luipaard doodop en moet hij uitrusten, of hij nou een lekker maaltje heeft of niet.

19 keer
zijn eigen lengte
per seconde

104 km/u

JACHTLUIPAARD

SNELST IN DE LUCHT

389 km/u

SLECHTVALK

Slechtvalken vind je overal ter wereld. Het zijn behendige jagers: ze vangen alles, van kleine mussen tot grote eenden, terwijl ze door de lucht vliegen. Als deze roofvogel een prooi ontdekt, duikt hij naar beneden met een vaart tot wel 389 kilometer per uur! Dat maakt de slechtvalk tot 's werelds snelste dier in de lucht.

266 keer
zijn eigen lengte
per seconde

SNELST VERGELEKEN MET ZIJN GROOTTE

1,8 km/u

EENOOGKREEFTJE

Eenoogkreeftjes zijn piepkleine diertjes, waarvan er ontelbaar veel in zee leven. Veel dieren lusten wel een hap eenoogkreeftjes, en daarom moeten ze steeds bliksemsnel wegglijpen. Om vlug te ontsnappen kunnen eenoogkreeftjes zich voortbewegen met een snelheid van wel 500 keer hun eigen lichaamslengte per seconde! Dat is alsof een voetballer acht voetbalvelden over zou sprinten in één seconde.

500 keer
zijn eigen lengte
per seconde

SPRINGEN

WIE ZIJN DE KAMPIOENEN HOOGSPRINGEN?

2

4 m

SIBERISCHE TIJGER

De Siberische tijger is de grootste kat ter wereld. Hij leeft alleen en jaagt 's nachts. Als de Siberische tijger een prooi ontdekt, sluipt hij langzaam dichterbij. Dan zet hij zich schrap, valt aan en schrokt zijn nachtelijke maaltijd naar binnen. De Siberische tijger kan wel tien meter ver springen en vier meter hoog!

6 m —

5 m —

4 m —

3 m —

2 m —

5 m

1

POEMA

De poema is wereldkampioen hoogspringen. Dit snelle en soepele roofdier zit graag boven in boomtoppen en kan op takken springen die meer dan vijf meter boven de grond groeien.

3 m

IMPALA

De impala is een antilopesoort die leeft op de savannes van Afrika. Veel hongerige roofdieren jagen op de impala, maar hij is niet makkelijk te vangen. Dankzij zijn veerkrachtige lijf kan de impala meer dan tien meter ver springen en drie meter de lucht in!

3

KLEINE SUPERSPRINGERS

ALS JE LIJF HEEL KLEIN IS, IS EEN PAAR CENTIMETER SPRINGEN AL HEEL VER! WELKE DIEREN SPRINGEN HET HOOGST VERGELEKEN MET HUN GROOTTE?

2

SPUUGBEESTJE

115
KEER ZIJN EIGEN
LICHAAMSLENGTE

Heb je wel eens iets in het gras gezien wat lijkt op een kloddertje spuug? Dan heb je misschien het nest gevonden van de jonkies van het spuugbeestje. Het schuim beschermt ze tegen vijanden en uitdroging. Eenmaal volwassen zijn het springkampioenen geworden. Deze cicaden kunnen wel 115 keer hun eigen lichaamslengte de lucht in springen als ze schrikken.

1

HONDENVLO

125
KEER ZIJN EIGEN
LICHAAMSLENGTE

Het record van de allerhoogste sprong in verhouding tot de lichaamslengte gaat naar de hondenvlo. Ook al is hij slechts een paar millimeter lang, hij kan wel 25 centimeter de lucht in springen. Dat is een beetje alsof een volwassene - hopt! - op het topje van een wolkenkrabber zou kunnen springen!

3

SPRINGSTAART

100
KEER ZIJN EIGEN
LICHAAMSLENGTE

De springstaart was een van de allereerste diersoorten die op het land leefden. Al lang voordat de dinosaurussen kwamen, hupten deze kleine dieren vrolijk rond op zoek naar algen en plantenresten. Met behulp van een ingebouwde katapult aan hun achterlijf kunnen springstaarten wel tot 100 keer hun eigen lengte omhoog springen.

GIF

EEN DODELIJK VERGIF KAN ZORGEN DAT EEN DIER NIET WORDT OPGEGETEN, OF HET KAN HEM HELPEN EEN PROOI TE VANGEN. DIT ZIJN DE GIFEXPERTS ONDER DE DIEREN:

GIFSPEEKSEL

Egels kunnen een aantal stoffen verdragen die giftig zijn voor veel andere dieren. Ze smullen van wespen, gifslangen en sigarettenpeuken alsof het snoepjes zijn. Ondertussen maken ze heel veel spuug aan, dat zich mengt met het eten. Daarna smeren ze al hun stekels in met dit speeksel. Dat heet 'speekselen'. Onderzoekers vragen zich af of ze dat doen om van hun stekels gevaarlijke gifwapens te maken. Het speeksel zou ook hun geur kunnen verdoezelen, zodat ze niet ontdekt worden door roofdieren. Verder zou het ook nog kunnen dat het speeksel hen beschermt tegen parasieten.

EGEL

INLANDTAIPAN

STERKSTE SLANGENGIF

De inlandtaipan is een slang die leeft in de woestijnen van Australië. Als de slang aanvalt, bijt hij vaak meerdere keren met zijn scherpe hoektanden. Hij vergiftigt zijn prooi met het sterkste slangengif dat we kennen. Het gif is zo sterk dat hij er makkelijk een mens mee zou kunnen doden, maar tot nu toe is dat nog nooit gebeurd, voor zover we weten. Vast omdat het dier zo schuw is en zich overdag verbergt onder de grond.

GEVAARLIJKSTE GIFMENGSEL

Slakken staan nou niet bepaald bekend als gevaarlijk, maar je zou ver uit de buurt moeten blijven van een bijzondere kegelslak die door onderzoekers *Conus geographus* wordt genoemd. Onder de prachtige schelp schuilt een levensgevaarlijk roofdier. Deze tropische zeeslak valt aan door een soort harpoen naar buiten te schieten die vol zit met dodelijk gif. Het gif bestaat uit meer dan honderd verschillende stoffen, en één klein druppeltje is al genoeg om een mens te doden. Gelukkig valt de slak het liefst vissen aan, maar het gebeurt wel eens dat mensen worden gestoken als ze hem optillen omdat ze het slakkenhuis willen bewonderen.

KEGELSLAK

MEER DAN
100
GIFSTOFFEN

GIFTIGSTE LIJF

De gele pijlgifkikker leeft in de regenwouden van Zuid-Amerika. Al heel lang gebruiken de oorspronkelijke bewoners deze kikker: ze strijken hun pijlen langs zijn rug om er dodelijke wapens van te maken. Die rug is namelijk bedekt met een van de allergevaarlijkste giften die we kennen. Het gif slaat toe in je zenuwen en spieren en doet je hart stoppen. Eén enkele kikker bevat genoeg gif om tien volwassen mensen te doden.

GELE PIJLGIFKIKKER

KAN
10
MENSEN DODEN

GIFDIEF

Ooit namen onderzoekers een paar pijlgifkikkers mee om te onderzoeken of hun gif gebruikt kon worden in een medicijn. Tot hun grote verbazing ontdekten ze dat de kikkers niet meer giftig waren toen ze eenmaal uit het regenwoud waren weggehaald! Dat komt doordat de pijlgifkikkers het gif niet zelf maken. Het komt uit speciale insectjes die door de kikkers worden gegeten.

**SOMMIGE DIEREN ZIJN WARE VAMPIERS:
DIE LEVEN VAN HET BLOED VAN ANDEREN. WELKE
DIEREN ZIJN DE MEEST BLOEDDORSTIGE TER WERELD?**

4

TEEK

Er valt niet zoveel leuks te vertellen over de teek.
Deze kleine bloedzuigende mijt verspreidt ziektes die gevaarlijk zijn voor mensen en andere dieren. Toch is het ook een nuttig beestje: het dient namelijk als voedsel voor vogels, muizen en kikkers. In verhouding tot zijn grootte is er niemand die meer bloed drinkt dan de teek. Hij kan 200 keer zijn eigen gewicht opzuigen! Gelukkig voor ons is hij maar heel klein. Zelfs de gulzigste teek krijgt hooguit zo'n 9 milliliter bloed naar binnen. Dat is ongeveer één dessertlepel.

9 ml
(1 DESSERTLEPEL)

BLOEDZUIGER

Bloedzuigers zijn bijna nooit gevaarlijk. Het zijn zelfs nuttige helpers in het ziekenhuis! Als iemand een vinger verliest, kunnen knappe chirurgen die weer vastnaaien. Maar als de vinger daarna blauw wordt, is dat een slecht teken. Dan heeft de chirurg hulp nodig van deze slijmerige vriend! De bloedzuiger bijt zich vast en spuugt in de wond. Het speeksel zorgt dat het bloed goed gaat stromen, waarna de bloedzuiger het bloed kan opzuigen dat zich in de vinger heeft opgehoopt. Als hij vol zit, heeft hij ongeveer tien keer zijn eigen gewicht gedronken. Gelukkig is dat niet meer dan een eetlepel vol. Dankzij de bloedzuiger krijgt de vinger zijn normale kleur terug en kan hij weer veilig verder vastgroeien aan de hand.

15 ml
(1 EETLEPEL)

3

2

VAMPIER- VLEERMUIS

In Zuid-Amerika leeft een bloeddorstige vleermuis: de vampiervleermuis. 's Nachts vliegt hij eropuit op zoek naar een slachtoffer. De kleine vampier kan de ademhaling van grote dieren al op flinke afstand horen. Stilletjes benadert hij zijn slapende prooi. Met zijn neus, die kleine verschillen in temperatuur kan waarnemen, vindt hij zijn weg naar een ader met warm, stromend bloed. Dan maakt hij een klein sneetje met zijn messcherpe tandjes en likt het bloed op. Ook al is zijn beet normaal gesproken niet gevaarlijk, de vampiervleermuis kan de enge ziekte rabiës overbrengen. Daar staat tegenover dat zijn spuug ons kan helpen nieuwe medicijnen te ontwikkelen. Zijn speeksel zorgt er namelijk voor dat bloed niet gaat stollen, wat kan helpen bij het behandelen van verstopte aderen.

30 ml
(2 EETLEPELS)

1

PRIK

De prik is een vis die allang bestond voordat de dinosaurïërs opdoken. Deze monstervis uit de oertijd heeft een ronde zuigkopmond met rijen gekromde tanden. Hij bijt zich vast in andere zeedieren en zuigt het bloed op. Vaak overleeft het arme slachtoffer dat niet, maar prikken kunnen ook levens redden. Naast dat ze handig speeksel hebben, net als vampiervleermuizen en bloedzuigers, zijn prikken experts in het herstellen van hun eigen lijf. Ze kunnen zelfs een gebroken rug weer compleet laten aangroeien. Als onderzoekers erachter komen hoe prikken dat doen, kunnen ze misschien het menselijk lichaam helpen er beter in te worden zichzelf te genezen.

250 ml
(EEN GROOT GLAS MET BLOED)

ZWEET

WAT IS HET NUT VAN ZWETEN, EN WELKE DIEREN ZWETEN HET MEEST?

ZONNEBRANDZWEET

Als een nijlpaard op het droge staat, kan er iets roods uit zijn huid sijpelen. Vroeger dachten ze dat hij bloed uitzweette, maar wat eruit loopt is eigenlijk zijn eigen, zelfgemaakte zonnebrandcrème! Het roodkleurige spul houdt de huid vochtig, beschermt tegen bacteriën en zorgt ervoor dat het nijlpaard niet verbrandt in de zon.

NIJLPAARD

RAARSTE KOELVLOEISTOF

Ooievaars kunnen niet zweten. Daarom hebben ze een andere slimme manier gevonden om af te koelen. Als ooievaars te warm worden, poepen ze doodleuk op hun eigen poten. De natte poep glijdt langs hun poten naar beneden en koelt het lichaam af. Het is ongeveer hetzelfde als wat er gebeurt wanneer wij zweten. Ons lichaam laat ook iets nats en verkoelends naar buiten stromen, maar gelukkig niet uit onze kont!

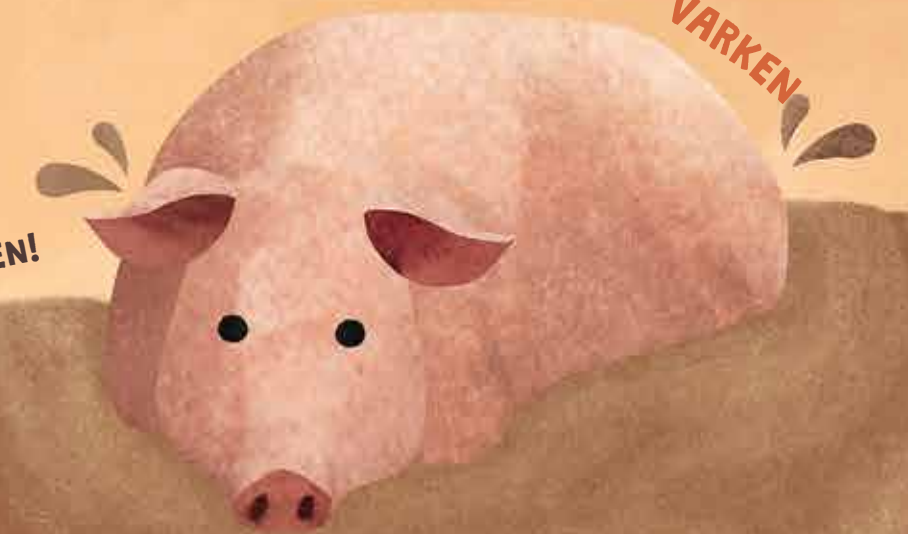
OOIEVAAR

GROOTSTE ZWEETGEZWETS

In het Engels zeggen ze wel eens *to sweat like a pig*: zweten als een varken. Dat is eigenlijk onzin, want varkens kunnen bijna niet zweten. Als varkens in de modder rollen is dat niet omdat het zulke smeerpotsen zijn, maar omdat ze te warm zijn geworden. Omdat ze amper kunnen zweten, moeten ze in plaats daarvan hun lijf afkoelen met natte modder.

VARKEN

KAN BIJNA NIET ZWETEN!

HOND

NACHOPOTEN

ANTISLIPZWEET

Honden hebben veel zweetklieren onder hun poten. Er zijn bacteriën die van het zweet eten, alleen stinken deze bacteriën niet, maar geven ze een geurtje af dat doet denken aan nacho's! Als er zweet op de poten van de hond komt, worden die minder glad. Dan glijdt hij niet uit als hij rent. Daarnaast zorgt het natte zweet ervoor dat het lichaam afkoelt, maar dat is maar een klein beetje. Als een hond te warm wordt, moet hij vooral puffen en hijgen met zijn tong uit zijn bek.

WIE IS WERELDKAMPIOEN ZWETEN? →

